

Atskaite par dalību COPA – COGECA

Eiropas lauksaimnieku kongresā 2014

6.-8. oktobris 2014. Brisele

SATURS

Eiropas ģimeņu saimniecību ekonomiskie izaicinājumi nākotnē	2
Kopsavilkums	2
Enerģijas resursu izmaksas	2
Riska vadība saimniecībā	2
Diskusijas	2
LAP ES ģimeņu saimniecību ilgtspējai, konkurētspējai un nodarbinātībai	5
Kopsavilkums	5
Diskusijas	5
Jaunā KLP un ģimenes saimniecības: izaugsme un nodarbinātība ES lauku teritorijās	7
Kopsavilkums	7
Diskusijas	8
Ģimenes saimniecības – Zambijas stāsts.	11

COPA-COGECA seminārs
Eiropas ģimeņu saimniecību ekonomiskie izaicinājumi nākotnē
2014. gada 6. oktobris, Brisele

KOPSAVILKUMS

Enerģijas resursu izmaksas

- Ģimeņu saimniecību attīstībai būtiska ir stabilitāte.
- Lauksaimniecības politikai ir jābūt ilgtermiņa – 20 un 30 gadu perspektīvā.
- Enerģijas resursu cenu atšķirība ES un ASV būtiski palielinās, un Eiropas Savienības (ES) lauksaimnieku konkurētspēja būtiski samazinās.
- Enerģijas sektora attīstības atslēga ir mežsaimniecība.
- Minerālmēslu ražošana un piegāde pasaulē koncentrējas dažu ražotāju un piegādātāju pārziņā.

Riska vadība saimniecībā

- Saimniecību sadarbība ar zinātniekiem un pētniecības institūcijām sekmē inovācijas un tehnoloģiskus risinājumus.
- Apdrošināšana samazina saimnieciskās darbības un lauksaimnieka kā fiziskas personas riskus.
- COPA-COGECA Cūkgaļas darba grupas (DG) priekšsēdētājs ir labi informēts un izprot Āfrikas Cūku mēra situāciju Baltijas valstīs un Polijā un par to informēja semināra dalībniekus.
- Dānijā ir izveidota lauksaimnieku sertificēšanas sistēma, kas kalpo kā zināmas garantijas lauksaimniekam, ja tas vēlas piesaistīt kredīt līdzekļus krīzes pārvarēšanai.
- Lauksaimniekiem būtiskas ir sociālās garantijas, zināšanu pārnese, resursu pieejamība inovāciju ieviešanai.
- Lauksaimniekiem pašiem ir jāstrādā un jārisina saimniecības problēmas, neprasot pastāvīgu Eiropas Komisijas (EK) palīdzību.
- Būtiski ir radīt tādus darbības nosacījumus, lai ES uzņēmumi strādātu ES, nevis pārceļtu ražotnes uz trešajām valstīm un importētu tur ražoto produkciju ES.

DISKUSIJAS

Enerģijas resursu izmaksas

Pekka Pesonen, COPA-COGECA ģenerālsekretārs: Ģimenes saimniecības ir būtiskas pārtikas ražošanā. Tās neiedalās pēc saimniecības lieluma vai pārstāvētās nozares. Mūsdienų izaicinājumi ģimenes saimniecībām ir inovācijas, biežas situācijas izmaiņas, darbības riski. Ģimeņu saimniecību attīstībai būtiska ir stabilitāte.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

*Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.*

Maximo Torero, IFPRI: Eiropas lauksaimnieku konkurētspējai nepieciešama enerģija par zemākām cenām. Šobrīd palielinās pieprasījums pēc pārtikas, bioenerģijas un industriālās biomasas. Pasaulē mainās lauksaimniecības zemēs audzēto kultūraugu veids, piemēram, Paragvajā graudu vietā šobrīd tiek audzēta soja. Minerālmēsļu ražošanā 50% pasaules piedāvājuma nodrošina TOP 5 valstis – Ķīna (33%), Indija 13%, Indonēzija 5,4%, Krievija – 4,2%, ASV – 4,1%. Kālija karbonātu 50% no pasaules tirgus piedāvā Kanāda (37,6%), Krievija (13,2%), Baltkrievija (9,9%), Vācija (8,2%), Ķīna (7,7%). NPK vairāk nekā 50% pasaules piedāvājuma nodrošina Ķīna (29,3%), Indija (8,2%), Krievija (6%), Francija (4%), Turcija (3%). Pasaulē minerālmēslus lauksaimniekiem piedāvā četri piegādātāji.

Max Schulman, COPA-COGECA Graudaugu DG priekšsēdētājs: Lauksaimniecības politikai ir jābūt ilgtermiņa. Tai jābūt 20 – 30 gadu perspektīvā, bet tā vietā šobrīd lauksaimniecības politika bieži un neparedzami mainās.

Hans Van Es, COPA-COGECA Augļu un dārzeņu DG priekšsēdētājs: ES turpmākos gadus arvien vairāk būs atkarīga no enerģijas importa. No 2005. līdz 2012. gadam enerģijas cenas ES ir palielinājušās par 45%, bet ASV tās ir samazinājušās par 25%. Elektrības cenas ES šajā laika periodā ir palielinājušās par 48%, bet ASV tas ir samazinājies. Enerģijas resursu cenu atšķirība ES un ASV būtiski palielinās, un ES lauksaimnieku konkurētspēja būtiski samazinās.

Riska vadība saimniecībā

Paola Grossi, COPA-COGECA Riska vadības DG priekšsēdētāja: Ģimenes saimniecībās būtiska ir gan saimnieciskās darbības, gan lauksaimnieka personīgā apdrošināšana. Saimniecībām ir svarīgi sadarboties ar pētniecības institūcijām un zinātniekiem, ieviešot inovācijas un tehnoloģiskus risinājumus. Saimniecības apdrošināšana ir tikai viens no veidiem, kā palielināt risku vadību.

Luc Peeters, COPA-COGECA Fitosanitāro jautājumu DG priekšsēdētājs: Lauksaimniecības attīstībai ir nepieciešams nodrošināt iekšēju un ārēju augu aizsardzības sistēmu, pasargājot ES un atsevišķu reģionu lauksaimniecību no augu slimībām un kaitēkļiem. Diemžēl šobrīd ES ir spēkā 28 nacionālie augu aizsardzības regulējumi, bet ir jātiecas pēc viena kopīga ES regulējuma augu aizsardzības jomā.

Antonio Tavares, Copa-Cogeca Cūkgaļas DG priekšsēdētājs: Dzīvnieku slimības un nelaimes gadījumi būtiski ietekmē saimniecību ražošanas produktivitāti. ES 25% saražotās cūkgaļas tika eksportēta uz Krieviju. Šobrīd ES ir jārisina jautājums par cūkgaļas tirgu un atbalstu cūkkopības saimniecībām.

Dānijas lauksaimnieks informē, ka Dānijā ir izveidota lauksaimnieku sertificēšanas sistēma, kas kalpo kā zināmas garantijas lauksaimniekam, ja tas vēlas piesaistīt kredīt līdzekļus saimniecības darbības nodrošināšanai krīzes situācijā, kad saimniecības finanšu rādītāji un kopējās tirgus tendences samazina kredītiestāžu uzticību nozarei.

COPA-COGECA valdes noslēguma diskusija

Maria Antonia Figueiredo, COGECA viceprezidente, Portugāle: Svarīgi lauksaimniekiem lietot minerālmēslus efektīvi, nosakot optimālās devas, jo ES lauksaimnieki ir atkarīgi no ārējiem ražotājiem un piegādātājiem. ES ir nepietiekama konkurētspēja salīdzinājumā ar ASV. ES dalībvalstīm jāvērs liela uzmanība optimālai ražošanas resursu izmantošanai.

Maira Dzelzkalēja, COPA viceprezidente, Latvija: Lauksaimniekiem būtiska ir politikas stabilitāte. Apdrošināšana neatrisinās visas saimniecības problēmas, ir nepieciešama zināšanu pārnese un inovācijas. Svarīgi, lai lauksaimnieki par saražoto produkciju saņemtu atbilstošu samaksu, jo šobrīd lauksaimnieki saņem mazāko daļu no produkcijas tirgus cenas.

Daniel Coulonval, COPA-COGECA pārstāvis: Jābūt daudz racionālākiem, risinot saimniecību jautājumus un īstenojot lauksaimniecības politiku. Svarīgi ir veidot sociālās garantijas lauksaimniekiem, jo šobrīd lauksaimniecības uzņēmumu darbinieki ir sociāli aizsargāti darba zaudēšanas gadījumā, savukārt paši lauksaimnieki nav tik labi aizsargāti.

Thomas Magnusson, COGECA viceprezidents, Zviedrija: Enerģijas sektora attīstības atslēga ir mežsaimniecība. Būtiska ir tirgus cenas stabilitāte. Lauksaimniekiem pašiem ir jāstrādā un jārisina saimniecības problēmas – nevar katru reizi, līdz ko ir problēmas, sniegt roku pēc palīdzības EK.

Pekka Pesonen, COPA-COGECA ģenerālsēkretārs: Tiem, kuri vēlas, ir jābūt iespējai iesaistīties pārtikas ķēdēs. ES pastāv atvērtās konkurences princips, tomēr ne visās nozarēs tas darbojas – ir nozares, kuras pārvalda tikai ierobežots uzņēmumu skaits. Būtiski ir radīt tādas darbības nosacījumus, lai ES uzņēmumi strādātu ES, nevis pārceltu ražotnes uz trešajām valstīm un importētu tur ražoto produkciju ES.

COPA-COGECA seminārs
Lauku attīstības programma
ES ģimeņu saimniecību ilgtspējai, konkurētspējai un nodarbinātībai
2014. gada 6. oktobris, Brisele

KOPSAVILKUMS

- Saimniecības, kuras apsaimnieko vairāk nekā 100 ha zemes, no ģimenes saimniecībām kļūst par darba devējiem.
- ES-12 valstīm lauksaimniecības nozarei ir daudz nozīmīgāka loma lauku teritoriju apdzīvotībā, nodarbinātībā un teritoriālā attīstībā.
- CEJA sadarbībā ar Eiropas Centrālo banku ievieš jaunu pasākumu jauniešiem lauksaimniekiem, kas, pamatojoties uz lauksaimnieka sagatavotu biznesa plānu, izsniegtu aizdevumu ar pazeminātu procentu likmi jaunā lauksaimnieka saimniecības veidošanai un attīstībai.
- Vairākās ES dalībvalstīs LAP ietvaros tiek subsidēti satelīta pakalpojumu ierīkošana un izmantošana lauksaimniecībā.

DISKUSIJAS

Annette Piore, Leibniz Centre for Agricultural Landscape Research: Ģimenes saimniecības apsaimnieko lielāko daļu lauksaimniecības zemes Eiropā. Saimniecībās, kuras apsaimnieko 10-100 ha zemes, ir augsta ģimenes iesaiste darbos. Savukārt saimniecībās, kuras apsaimnieko vairāk nekā 100 ha zemes, no ģimenes saimniecībām kļūst par darba devējiem. Inovāciju veicināšanai saimniecībās nozīmīga ir lauksaimnieku savstarpējā sadarbība, kā arī sadarbība ar zinātniekiem un pētniecības institūcijām.

Maira Dzelzkalēja, COPA viceprezidente, Latvija: Ģimenes saimniecību iespēja ir investīciju pasākumi LAP ietvaros. Katra valsts nosaka atšķirīgus atbalsta procentus dažādos atbalsta pasākumos, piemēram, Latvijā investīciju pasākumiem ir novirzīts 32% LAP kopējā finansējuma, savukārt Anglijā – 5%.

Chris Botterman, GEOPA – COPA priekšsēdētājs: Nodarbināto skaits ES lauksaimniecības nozarē ir samazinājies un turpina samazināties. Ja 2005. gadā lauksaimniecībā bija nodarbināti 6,06% ES strādājošo, tad 2012. gadā tie bija 5,21% no ES nodarbinātajiem. Joprojām 26 miljoni eiropiešu ir bez darba. Lauksaimniecībā ir nodarbināti 10 miljoni iedzīvotāju, no kuriem tikai 14% ir pilna laika nodarbinātie. ES-12 valstīs lauksaimniecības nozarei ir daudz nozīmīgāka loma lauku teritoriju apdzīvotībā, nodarbinātībā un teritoriālā attīstībā. Lauksaimniecībā nodarbinātajiem būtiska ir profesionālā apmācība un mūžizglītība. GEOPA (Latviju darba grupās pārstāv Agnese Hauka un Sarmīte Babāne) sadarbībā ar EFFAT turpmākajiem gadiem ir izvirzījusi jaunas prioritātes, starp kurām nozīmīga ir profesionālā apmācība jauniešiem lauksaimniekiem, gados vecākiem lauksaimniekiem un sievietēm.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBĀ

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVĪDOS

*Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.*

Matteo Bartolini, CEJA prezidents: Jaunie lauksaimnieki ir nākotnes perspektīva. Jaunie lauksaimnieki nozarē ienes jaunas idejas, enerģiju, entuziasmu un inovācijas. CEJA, kas pārstāv Eiropas jaunos lauksaimniekus, kopš iniciatīvas sākuma aktīvi iesaistās Eiropas inovāciju partnerības (EIP) īstenošanā un sagaida praktiskus inovatīvus risinājumus lauksaimniecības attīstībai. CEJA sadarbībā ar Eiropas Centrālo banku ievieš jaunu pasākumu jaunajiem lauksaimniekiem, kas, pamatojoties uz lauksaimnieka sagatavotu biznesa plānu, izsniegtu aizdevumu ar pazeminātu procentu likmi jaunā lauksaimnieka saimniecības veidošanai un attīstībai. Būtiski ir nodrošināt, lai katram jauniešim, kurš vēlas iesaistīties nozarē, ir pieejams kapitāls un zeme.

Aarti Holla-Maini, European Satellite Operators association (ESOA) ģenerālsekretāre: Satelīta loma pasaulē un iespējas lauksaimniecībā. Lauksaimnieki, izmantojot satelītu var iegūt un nosūtīt saimniecības darbībai būtisku informāciju jebkurā pasaules vietā – kalnos, ielejās, uz ūdens, tuksnesī u.tml. Francijā, Itālijā, Ungārijā, Bulgārijā un vēl citās ES valstīs satelīta pakalpojumu ierīkošana un izmantošana lauksaimniecībā tiek subsidētas, izmantojot nacionālo un ES finansējumu. Lai saņemtu atbalstu satelīta pakalpojumu ierīkošanai, lauksaimniekam ir jāapliecina, ka saimniecībā nav pieejami citi komunikāciju risinājumi.

COPA-COGECA kongress

Jaunā Kopējā Lauksaimniecības politika un ģimenes saimniecības: izaugsme un nodarbinātība ES lauku teritorijās

2014. gada 7. oktobris, Brisele

KOPSAVILKUMS

- Ģimenes saimniecības ir bizness, kas darbojas ne tikai pārtikas ražošanā, bet arī citās nozarēs, nodrošinot pārtikas drošību un kopienu izaugsmi.
- ES lauksaimnieku konkurētspēju samazina atšķirīgi kvalitātes nosacījumi importa/eksporta pārtikas produktiem.
- ES ir lielākais vienotais tirgus pasaulē – galvenais augstas kvalitātes produktu eksportētājs ar lielu dažādību lauksaimniecības sektorā.
- Pārtikai ir jābūt ES politikas jautājumu prioritātei.
- Pārtika kļūs būtiska ģeopolitikā un reģionu neatkarības nodrošināšanā.
- Pārtikas tirgum ir jābūt stabilam.
- Vairākkārtīgi tiek runāts par jauno lauksaimnieku nozīmi un iesaistīšanu nozarē, bet praktisku un jauniem lauksaimniekiem praktiski noderīgu risinājumu vietā par to joprojām tiek runāts.
- ES budžetam ir jābūt koncentrētam, lai solidāri atbalstītu visu valstu lauksaimniekus.
- Svarīgi ir strādāt ne tikai ar KLP jautājumiem, bet gan ar visiem jautājumiem, kas ir svarīgi lauksaimniekiem.
- ES konkurētspēja pasaules tirgū samazinās augsto enerģijas cenu un produktu kvalitātes prasību dēļ.
- ASV neuzskata ES lauksaimniekus par konkurentiem augsto ražošanas izmaksu dēļ.
- ASV lauksaimnieka apdrošināšana kalpo kā nodrošinājums kredītlīdzekļu piesaistē. Apdrošināšanu 50% sedz valsts.
- Lauksaimniecības izaicinājums ir arī diskusija par sociāliem standartiem reģionā, kas tieši ietekmē lauksaimniekus. ES iedzīvotāji sagaida augstas kvalitātes produktus.
- Vairums patērētāju turpinās iepirkties lielveikalos un internetā, bet pavisam neliela daļa izmantos īsās pārtikas ķēdes, lai iegādātos produkciju tieši saimniecībā.
- KLP nav paredzēts tirgus risku novēršanai, bet gan lauksaimniecības zaudējumu novēršanai. EK nav jāmaksā par zaudējumiem Krievijas embargo dēļ. Tas vairāk ir nacionāls jautājums.
- Runājot par kooperāciju un kooperatīviem, tiek runāts par lieliem, starptautiski (pasaules mērogā) konkurētspējīgiem, augstas pievienotās vērtības ražojošiem produktiem ar spēcīgu darbinieku komandu un mērķtiecīgu mārketingu. Netiek runāts par reģionāliem, maziem vai primāro lauksaimniecības produkcijas ražojošiem kooperatīviem.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

- Pastāv manāmas atšķirības starp Eiropas ziemeļu un dienvidu valstīm, starp vecajām dalībvalstīm un tām, kuras pievienojās ES pirms 10 gadiem, tomēr KLP visām dalībvalstīm ir kopējs.
- Globālās produkcijas cenas arvien vairāk ietekmē globālie vairum un mazumtirgotāji.
- Lauksaimniekiem pašiem ir jārisina savas problēmas, nevar visu laiku pieprasīt no EK.
- Lauksaimniekiem pašiem ir jāuzņemas atbildība par savstarpēju sadarbību un kooperācijas attīstību.
- Šobrīd Vācijā likumā noteiktā minimālā algas likme, kas līdz 2014. gadam nebija, radīs nodarbinātības problēmu un likvidēs sezonas produkcijas ražošanu.
- Vairākkārtīgi tiek uzsvērtā stabilitāte, inovācijas, kooperācija, paaudzes maiņa un solidaritāte nozarē.
- Lauksaimnieki ir vienoti – EK reakcija uz Krievijas embargo ir bijusi pārāk lēna. Joprojām situācija lauksaimniecības nozarē pasliktinās, pārtikas ražotāji maksā par politisku lēmumu.
- Globālā lauksaimniecības produktu un pārtikas tirgū Āfrika vēlas ieņemt nozīmīgu lomu un tādas attīstības valstis kā Vācija ir gatavas palīdzēt Āfrikas lauksaimniecības attīstībai.
- Globāla tendence un problēma ir jaunās paaudzes nomaiņa nozarē.

DISKUSIJAS

Albert Jan Maat, COPA prezidents (LTO Nīderlande): Lauksaimniecības nozare nodarbinātībā ir būtiska. ES lauksaimnieki pieprasa vienkāršākus zaļināšanas (*Greening*) nosacījumus. ES importētiem produktiem ir jābūt tādām pašām kvalitātes prasībām, kā ES teritorijā ražotajiem produktiem. Pārtikai ir jābūt ES politikas jautājumu prioritātei. Tā kļūs būtiska ģeopolitikā un reģionu neatkarības nodrošināšanā.

Christian Pèes, COGECA prezidents (Coop de France Francija): ES ir 200 milj. saimniecību,

no kurām 7 miljoni ir iesaistījušies kooperatīvos. ES kooperatīvu gada apgrozījums ir 360 miljrd. EUR. Pārtikas tirgus ir jāregulē, tam jābūt stabilam. Jāpanāk stabils balanss pārtikas tirgū. Inovācijas ir būtiskas lauksaimniecības attīstībā, jaunu produktu radīšanā, bet ES saimniecībās inovācijas ir nepietiekamas. Kooperatīvus veido ģimenes saimniecības ģimenes saimniecībām, kopīgi radot pievienoto vērtību lauksaimniecības produktiem, atstājot mantojumu nākamajām paaudzēm.

Guiseppe Castiglione, Itālijas Lauksaimniecības, pārtikas un mežsaimniecības ministrijas valsts sekretārs: Ģimenes saimniecības ir business, kas darbojas ne tikai pārtikas ražošanā, bet arī citās nozarēs, nodrošinot pārtikas drošību un kopienu izaugsmi. Tikai 6% no lauksaimniekiem ir jaunāki par 35 gadiem. Problēma saimniecību attīstībai ir birokrātijas

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

ierobežojumi. Saimniecībām ir jāiegulda resursi izpētē un jaunās tehnoloģijās, kā arī mārketingā. Visbiežāk problēma saimniecībām ir nepietiekama to produkcijas atpazīstamība. Ģimenes saimniecības nodrošina biodažādību, kultūru, kooperāciju un ilgtspēju. Šis nav labākais KLP, bet tas ir kompromiss starp daudzām vajadzībām un vēlmēm.

Dacian Ciolos, Eiropas Lauksaimniecības un lauku attīstības komisārs: Pirmo reizi KLP ir īpaši pasākumi jaunajiem lauksaimniekiem – jaunas paaudzes iesaistīšanai nozarē. ES ir lielākais vienotais tirgus pasaulē – galvenais augstas kvalitātes produktu eksportētājs ar lielu dažādību lauksaimniecības sektorā. KLP jābūt noderīgai visām 28 ES dalībvalstīm. KLP nodrošina, ka tiek cienīta dažādība. Veidojot KLP, katra dalībvalsts cenšas aizstāvēt savas valsts intereses, aizmirstot par kompromisiem. Būtiski visām dalībvalstīm ir atrast kopīgas vērtības un principus, kas vieno visus. Lauksaimnieki ir tie, kuri var atrast šīs visiem ES lauksaimniekiem kopīgās lietas, kas palīdzētu rast kompromisu ES lauksaimniecības politikai. Svarīga ir ilgtspējīga konkurētspēja, kas balstīta uz reāliem risinājumiem, nevis tukšām runām. ES sabiedrība nevar pastāvēt bez kopīga KLP un uzsvars ir uz „kopīga”.

Czesław Siekierski, Eiropas Parlamenta Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas priekšsēdētājs: Politiskā un militārā situācija Ukrainā esot stabilizējusies, tomēr Krievijas embargo turpinās un būtiski ietekmē Eiropas lauksaimniecību. Ģimenes saimniecības, kuras strādā piensaimniecības un dārzkopības nozarēs, no Krievijas embargo ir cietušas visvairāk. ES budžetam ir jābūt koncentrētam, lai solidāri atbalstītu visu valstu lauksaimniekus. KLP iedrošina dārzu audzētāju apvienoties ražotāju grupās un saņemt papildus finansējumu, bet jautājums ir – kā sekmēt RO veidošanos valstīs, kurās ir zema NVO aktivitāte.

Aivars Lapiņš, LR Zemkopības ministrijas valsts sekretārs: Iepazīstina ar Latvijas 2015. gada ES Prezidentūras gada pasākumiem. Vērš uzmanību un nepieciešamu atbalstu pienkopības nozarei, kas cietusi Krievijas embargo dēļ, uz dzīvnieku veselības jautājumiem un oficiālām pārbaudēm, kooperācijas lomu saimniecību attīstībā. Aicina lauksaimniekus apzināties un iesaistīties klimata politikas īstenošanā, vēršot uzmanību uz tās ietekmi uz piensaimniecības nozari un CO₂ emisiju. Svarīgi ir strādāt ne tikai ar KLP jautājumiem, bet gan ar visiem jautājumiem, kas ir svarīgi lauksaimniekiem.

Ricardo Serra Arias, COPA viceprezidents (ASAJA, Spānija): ES konkurētspēja pasaules tirgū samazinās.

Xavier Beulin (FNSEA, Francija): ES ir jāizmanto savu iedzīvotāju potenciāls.

Robert Carlson (NFU, ASV): ASV zemnieki, kuri ir apmeklējuši Eiropas saimniecības, ir pārsteigti par saimniecību tehnisko aprīkojumu. ASV neuzskata ES lauksaimniekus par konkurentiem tieši augsto ražošanas izmaksu dēļ uz vienu saražoto vienību. To tieši ietekmē saražotās produkcijas apjomi. ASV kā konkurentus saredz Ķīnu, Argentīnu un citas lielās jaunattīstības valstis. ASV un ES ir tuvas kultūras un kvalitātes prasību dēļ. ASV no ES importē nevis izejvielas, bet gan produkciju ar augstu pievienoto vērtību. Izvērtējot atbalsta pasākumus lauksaimniekiem un pārtikas tirgum, cenu aizsardzība nav efektīvākais pasākums, jo ražošanas cenas var samazināties vai palielināties. Saimniecībām ir jāizmanto aģents, kurš palīdz izveidot sadarbību ar pārtikas tirgotājiem. ASV 90% lauksaimnieku ir apdrošināti, jo tas palīdz saņemt kredītlīdzekļus kredītiestādēs, jo apdrošināšana kalpo kā

zināms nodrošinājums. Lauksaimniekam apdrošināšana maksā 15-25 USD par akru zemes un vēl 30 USD piemaksā valsts.

Michael Dantin (EPP, Francija): Agro vides jautājumi ir būtiski nākotnē. No 500 miljoniem ES iedzīvotāju tikai 13,5 miljoni ir lauksaimnieki. Lauksaimniecībā izaicinājums ir inovācijas. ES iedzīvotāji no ES lauksaimniekiem sagaida augstas kvalitātes produktus, pretēji pārējās pasaules iedzīvotājiem, kuriem būtiska ir produkcijas cena. Lauksaimniecības izaicinājums ir arī diskusija par sociāliem standartiem reģionā, kas tieši ietekmē lauksaimniekus.

Dominique Michel (Eurocommerce): Tieši lauksaimnieki ir tie, kuri vislabāk pārzina tirgu un patērētāju vēlmes un vajadzības. Vairums patērētāju turpinās iepirkties lielveikalos un internetā, bet pavisam neliela daļa izmantos īsās pārtikas ķēdes, lai iegādātos produkciju tieši saimniecībā.

Itālijas lauksaimnieks: Nepieņemami ir tas, ka atbalsta apjoms ir samazinājies, bet prasības, kas jāievēro lauksaimniekam un pārtikas ražotājiem, ir palielinājušās, piemēram, zaļināšanas (*greening*) pasākums.

Spānijas lauksaimnieks: KLP reforma ir neveiksmīga, jo pēdējo 3 mēnešu laikā pārliecināties, ka politisku lēmumu rezultātā nav domāts par lauksaimniecību un seku novēršanai, ko izjūt nozare Krievijas embargo dēļ, EK nav risinājumu, lai ātri risinātu politiska lēmuma sekas lauksaimniekiem.

Michael Dantin (EPP, Francija): KLP nav paredzēts tirgus risku novēršanai, bet gan lauksaimniecības zaudējumu novēršanai.

Xavier Beulin (FNSEA, Francija): EK nav jāmaksā par zaudējumiem Krievijas embargo dēļ. Tas vairāk ir nacionāls jautājums.

Polijas pārstāvis: Būtisks ir lielāks KLP budžets, jo šobrīd esošais konflikts ir politisks. Polijas lauksaimnieki cieš dēļ ES politiskā lēmuma. Nedrīkst sadalīt lauksaimniekus, piešķirot kompensācijas. Nedrīkst ar vienu roku dot un ar otru atņemt. Kongresa deklarācijā ir jāieraksta, ka visi lauksaimnieki ir vienlīdzīgi.

Eduardo Baamonde (Cooperativas Alimentarias, Spānija): Būtiski ir dažādot tirgu, par ko liecina esošā situācija, kas radusies Krievijas embargo rezultātā. Kooperatīvi ir rīks, kā nogādāt produkciju efektīvāk un tālākus attālumus, optimizējot loģistikas izdevumus. Kooperatīvu izaicinājumi ir valdības lēmumi, ilgtermiņa redzējums, nacionāla un starptautiska integrācija (vertikāla un horizontāla), produkcijas specializācija un mārketinga, talantu piesaiste (direktori, darbinieki).

Marek Sawicki, Polijas Zemkopības ministrs: Pastāv manāmas atšķirības starp Eiropas ziemeļu un dienvidu valstīm, starp vecajām dalībvalstīm un tām, kuras pievienojās ES pirms 10 gadiem, tomēr KLP visām dalībvalstīm ir kopējs. 2014. gads ir starptautiskais ģimeņu saimniecību gads. Stiprinot pārtikas ķēdes un saimniecības KLP ietvaros, tomēr nevar novērst krīzes riskus, uz ko dažādu valstu lauksaimnieki reaģē dažādi, jo katrā valstī lauksaimnieki ir citādi organizēti. KLP nepieciešama solidaritāte, ne egoisms. Šobrīd lauksaimniecībai nav lauki gaidīt, kamēr darbu uzsāks jaunais komisārs, jo situācija Krievijas embargo dēļ ir jārisina steidzami.

Fernando Miranda, Spānijas Zemkopības ministrijas ģenerāldirektors: Izaicinājums ir saglabāt produkcijas cenu līmeni, ko aizvien spēcīgāk ietekmē vairum un mazumtirgotāji,

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

kuru ietekme produkcijas realizācijā aizvien palielinās. Spānija ir pret KLP krīzes fonda izmantošanu Krievijas embargo situācijas risināšanai, jo tas ir paredzēts lauksaimniecības, ne ekonomisku problēmu risināšanai. Tomēr ir būtiski, lai ES lauksaimnieki var pārdzīvot krīzi. Spānijā nepieciešams, lai lauksaimnieki būtu daudz organizētāki un vienotāki, lai atrisinātu krīzi.

Diana Slavova (EESC): KLP ir jābūt kopējam un vienojošam, vienlaicīgi atbalstot esošo dažādību. Ir jāciena lauksaimniecības dažādība un jāveicina solidaritāte starp lauksaimniekiem un dalībvalsti.

Thomas Magnusson (LRF, Zviedrija): Lauksaimniekiem ir jāiestājas par KLP. ES veido 28 dalībvalstis un ir būtiski kopēji nosacījumi. KLP ir jābūt vienkāršotam un katrai dalībvalstij piemērotam, jo atšķirīgās valstīs ir atšķirīgi laikapstākļi, nodokļu politika u.c. KLP ir jābūt vienkāršotam un jābūt kopīgiem risinājumiem problēmu risinājumam. Lauksaimniekiem pašiem ir jārisina savas problēmas, nevar visu laiku pieprasīt no EK. Lauksaimniekam ir jābūt iespējai vadīt saimniecību pēc saviem ieskatiem un labākajām metodēm. Sadarbībai starp lauksaimniekiem nākotnē jāklūst tikai labākai nekā tā ir šodien. Lauksaimniekiem pašiem ir jāuzņemas atbildība par savstarpēju sadarbību un kooperācijas attīstību.

Joachim Rukwied (DBV, Vācija): Vācijā joprojām ir atklātas diskusijas par zaļināšanas (*greening*) pasākumu ieviešanu. *Agro-food* sektors ir būtisks Eiropas ekonomikai un videi. Lauksaimniecībai u lauksaimniekiem nepieciešama stabilitāte. Jābūt stabilam KLP budžetam un 1. pīlāra budžetam. Vācieši uzskata, ka zaļināšanai nebūtu jābūt 1.pīlāra sastāvdaļai, bet gan brīvprātīgam pasākumam. Esošie nosacījumi pasliktina ražotāju situāciju. Intervences cenas var palielināšana var būt tikai īslaicīga.

Vācijas eksperts privātās sarunās: Šobrīd Vācijā likumā noteiktā minimālā algas likme, kas līdz 2014. gadam nebija, radīs nodarbinātības problēmu un likvidēs sezonas produkcijas ražošanu, kā tas jau noticis Francijā. Izmantojot darba likumu, praktiski Vācija atgriežas sociālismā, jo darba devējs un darba ņēmējs vairs nevar savstarpēji vienoties par darba nosacījumiem.

Gerd Sonnleitner, FAO vēstnieks: lauksaimnieki ražo pārtiku un izejmateriālus – lauksaimniecība ir ļoti nozīmīga nozare kopējā pasaules ekonomikā. Ģimenes saimniecība var būt dažāda izmēra, bet to jāvada ģimenei. Kooperatīvi palīdz attīstīt ģimeņu saimniecības. Ģimenes saimniecībām nepieciešama izglītība un apmācība.

Ģimenes saimniecības – Zambijas stāsts.

Dr.Evelyn Nguleka, WFO viceprezidente: Zambijā zeme pieder valstij vai tautas līderiem. Ciemata vadītājs var noteikt, vai ģimene var lietot zemi. Ģimenei var piederēt tikai noteikta zemes platība. Lauksaimnieks nevar aizņemties naudu, bet, ja nav naudas, nevar investēt saimniecības attīstībā. Zambijā būtiski ir atrisināt jautājumu par to, kam var piederēt zeme un kas to var apstrādāt. Kredītlīdzekļu piesaistes likme ir 25%, kas traucē attīstīt lauksaimniecību. Iedzīvotājiem viegli tiek izsniegti patēriņa kredīti automašīnas vai citas preces iegādei, bet lauksaimniekiem saimniecību attīstībai kredītu gandrīz neiespējami saņemt. Pirms 5 gadiem aizdevuma likme bija 50%, bet šobrīd, lai risinātu jautājumu par kredītlīdzekļiem lauksaimniekiem, ir īstenots 5 gadu projekts, kura laikā lauksaimnieki ir pierādījuši, ka neviens nevienu mēnesi nekavēja kredītmaksājumus un ir uzticami partneri

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPĀ INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

bankām, tādējādi samazinot kredītu procentu likmi. 17% valsts atbalsts tiek tērēts kukurūzas audzēšanai, sēklu iegādei un minerālvielām. Lauksaimnieki sagaida atbildi no valdības, kāda ir lauksaimniecības politika. Valstī nepieciešams attīstīt lopkopības nozari. Lauksaimniekiem ir grūti izrauties no nabadzības. Zambijā 75% lauksaimniecībā nodarbināto ir sievietes, bet uz tirgu realizēt produkciju dodas vīrieši, jo sievietes ir analfabētes. Sieviete ir maza teikšanai par viņas nopelnītās naudas izmantošanu. Problēma Zambijā ir tā, ka lietus sezonas kļūst īsākas. Āfrikas lauksaimnieki apzinās, ka iedzīvotāju skaits pasaulē palielinās, un Āfrikas lauksaimnieki ir gatavi ieguldīt tehnoloģijās un inovācijās, lai nodrošinātu pieprasījumu pēc pārtikas. Vācija un citas attīstītās valstis ir gatavas palīdzēt Āfrikas attīstībai. Globāla tendence un problēma ir jaunās paaudzes nomaiņa nozarē, jo jaunieši visās valstīs izvēlas nozares, kurās ir lielāks atalgojums. Āfrika cer uz sadarbību ar citām valstīm, lai risinātu jaunattīstības valstu lauksaimniecības problēmas un nabadzības problēmas.

Agnese Hauka

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.